

Sygn. akt I PK 98/08

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 15 grudnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

SSN Herbert Szurgacz

w sprawie z powództwa Zakładowej Organizacji Związkowej NSZZ "Solidarność" przy "C." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko "C." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o przekazanie środków na rzecz zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 grudnia 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w C.

z dnia 7 listopada 2007 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w C.

Uzasadnienie

Po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa Zakładowa Organizacja Związkowa NSZZ Solidarność przy „C.” sp. z o.o.) wystąpiła z roszczeniem przeciwko pozwanej „C.” Spółka z o.o. o przekazanie na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych 15.096,26 zł. z ustawowymi odsetkami od 1 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty. Powyższy pozew swym zakresem obejmował wysokość odpisu na fundusz tylko w stosunku do pracowników przejętych przez pozwanego z Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego w C. Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z 27 czerwca 2007 r. Sąd Rejonowy nakazał pozwanej wpłacić żądaną kwotę na rzecz wyżej wskazanego Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i oddalił powództwo w zakresie żądania zasądzenia odsetek.

Sąd Rejonowy ustalił, że 1 marca 2003 r. pozwana przejęła 23 pracowników Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego w trybie art. 23¹ k.p. 22 stycznia 2003 r. powodowa organizacja podjęła uchwałę o objęciu swoją działalnością pracowników kuchni Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego, którzy 1 lutego 2003 r. zostali przejęci przez pozwaną. Pismem z 13 lutego 2003 r. powodowa organizacja poinformowała pozwaną o składzie osobowym członków związku przejętych z Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego. Pismem z 7 lutego 2003 r. pozwana zwróciła się do powodowej organizacji o przekazanie listy członków związku oraz numeru konta, na które mają wpływać składki członkowskie. 30 maja 2004 r. odbyło się spotkanie pozwanej Spółki z przedstawicielami załogi w sprawie zawieszenia stosowania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, na którym postanowiono o jego zawieszeniu na okres od 1 sierpnia 2004 r. do 31 grudnia 2007 r. Bezsporne w sprawie było, że pozwana potrąca i odprowadza składki członkowskie od pracowników przejętych z Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego na konto powodowej organizacji.

Sąd Rejonowy uznał, że strona powodowa, jako organizacja związkowa zrzeszająca ponad 10 członków będących pracownikami pozwanej, ma legitymację

czynną w procesie. Z mocy art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 ze zm., (powoływanej dalej, jako „ustawa o zfśś”), strona powodowa, jako organizacja zakładowa, powinna uczestniczyć w uzgadnianiu regulaminu wynagradzania w kwestii wysokości odpisu na fundusz lub jego nietworzenia. W sytuacji, w której w pozwanej Spółce działała organizacja związkowa, postanowienie, że fundusz nie będzie tworzony, wprowadzone po konsultacji z pracownikiem - reprezentantem załogi (art. 8 ust. 2 ustawy o zfśś), było niezgodne z prawem. Ponieważ strona powodowa w powyższych uzgodnieniach nie uczestniczyła, uzgodnienia te są nieskuteczne.

Od powyższego wyroku apelację wywiodła pozwana, zaskarżając wyrok w części obejmującej punkt I nakazujący jej wypłacić 15 096,26 zł. na rzecz Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji w całości.

W uzasadnieniu zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, że akceptuje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i ustalony przez ten Sąd stan faktyczny uznaje za własny. W jego ocenie zgromadzony materiał dowodowy Sąd pierwszej instancji ocenił trafnie. Prawdłowo zastosował art. 4 ust 3 i art. 8 ust 3 ustawy o zfśś i prawidłowo uznał, że wysokość odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, podobnie jak decyzja o jego nieutworzeniu, wymaga konsultacji ze związkiem zawodowym reprezentującym pracowników. Zdaniem Sądu, pracownicy byli zrzeszeni w związku, o czym pracodawca wiedział na podstawie pisma związku zawodowego z 13 lutego 2003 r., a także z informacji dotyczących konta, na które wpłacał składki od pracowników na rzecz związku. Wobec tego, brak kwartalnych raportów związku zawodowego o liczbie członków nie powoduje wygaśnięcia obowiązku pracodawcy skonsultowania ze związkiem zawodowym zawieszenia wpłacania środków na fundusz socjalny. Pracodawca tego obowiązku nie dopełnił, a zatem niezgodne z prawem było konsultowanie nietworzenia Funduszu z przedstawicielem załogi. W związku z tym po stronie pracowniczej wystąpił podmiot nieuprawniony do reprezentowania pracowników, a zatem nieprzekazanie środków na Fundusz było niezgodne z prawem. W tej sytuacji, pytanie o dopuszczalność zawieszenia funduszu świadczeń

socjalnych w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy uznał za zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy. W ocenie Sądu, brak kwartalnych raportów o liczbie członków nie pozbawia powodowej organizacji związkowej prawa reprezentowania pracowników, jeżeli pozwana wiedziała o tym, że pracownicy są reprezentowani przez związek, gdyż odprowadzała składki członkowskie na konto związku.

W skardze kasacyjnej strona pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w całości. Skarżąca zarzuciła naruszenie art. 25¹ ust 2 ustawy o związkach zawodowych w związku z art. 4 ust. 3 i art. 8 ust 3 ustawy z.f.ś.s., przez przyjęcie, że pomimo niewykonania przez stronę powodową obowiązków informacyjnych związanych z liczbą pracowników zrzeszanych w związku zawodowym miała ona prawo do reprezentacji pracowników w ustaleniach z pracodawcą w sprawie ustalenia bądź zawieszenia odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dokonywanych przez pracodawcę w 2004 r. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie także w całości wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji, zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, między innymi, że pracodawca, który w określonym w art. 25¹ ust. 2 ustawy o związkach zawodowych terminie (10 dni po zakończeniu kwartału) nie otrzymał stosownych informacji sprawozdawczych od zakładowej organizacji związkowej co do jej liczebności, ma pełne prawo przyjąć w swym dalszym postępowaniu założenie, że od tej daty ta organizacja nie ma już swych ustawowych uprawnień.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Trafny okazał się zarzut naruszenia art. 25¹ ust. 2 ustawy o związkach zawodowych. Zgodnie z tym przepisem, zakładowa organizacja związkowa przedstawia co kwartał - według stanu na ostatni dzień kwartału - w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po tym kwartale, pracodawcy informację o łącznej liczbie członków tej organizacji, w tym o liczbie członków, o których mowa w ust. 1.

Dla większej jasności należy przypomnieć, że zgodnie z art. 25¹ ust. 1, uprawnienia zakładowej organizacji związkowej przysługują organizacji zrzeszającej co najmniej 10 członków będących pracownikami lub osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą u pracodawcy objętego jej działaniem.

Wykładni tego przepisu dokonał Sąd Najwyższy w wyroku z 15 listopada 2006 r., I PK 135/06 (OSNP 2007 nr 21-22, poz. 311; por. też wyrok SN z 13 października 2004 r., II PK 41/04, OSNP 2005 nr 8, poz. 107). Sąd Najwyższy wskazał, że w przedmiocie uprawnień zakładowej organizacji związkowej pracodawca jest związany informacją przekazaną w trybie art. 25¹ ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, a dla wykonywania uprawnień zakładowej organizacji związkowej istotna jest liczba członków związku w dniu, w którym pracodawcy została przekazana informacja w trybie powołanego przepisu. Sąd Najwyższy stwierdził również, że jeżeli pracodawca w określonym terminie (10 dni po zakończeniu kwartału) nie uzyskał wymaganych przez art. 25¹ ust. 2 informacji, ma prawo przyjąć, że od tej daty zakładowej organizacji związkowej nie przysługują już ustawowe uprawnienia, co nie wyłącza możliwości wykazania przez organizację związkową, że pomimo nieprzedstawienia pracodawcy wymaganych informacji w ustawowym terminie, zrzeszała ona co najmniej 10 członków.

Przyjmując powyższą wykładnię należy dodać, że dominuje ona także w doktrynie prawa pracy (zob. np. M. Czuba, Nowelizacja przepisów ustawy o związkach zawodowych, PiZS 2003 nr 8, s. 16-23; S. Płazek, A. Sobczyk, Wątpliwości wokół interpretacji nowych przepisów ustawy o związkach zawodowych, PiZS 2003, nr 8, s. 23-24; A. Dubowik, Liczba członków zakładowej organizacji związkowej jako czynnik determinujący jej status, PiZS 2006, nr 9, s. 19).

Sąd Okręgowy oparł zaskarżone rozstrzygnięcie na ustaleniach, że pracownicy w wymaganej liczbie byli zrzeszeni w związku, o czym pracodawca wiedział z pisma związku zawodowego z 13 lutego 2003 r., a brak kwartalnych raportów o liczbie członków nie pozbawił powodowej organizacji związkowej prawa reprezentowania pracowników, ponieważ pozwana wiedziała, że pracownicy są reprezentowani przez związek, gdyż odprowadzała składki członkowskie na konto związku.

Oparcie orzeczenia na takich ustaleniach oznacza w istocie rzeczy wadliwą subsumcję ustalonego stanu faktycznego do art. 25¹ ust 2 ustawy o związkach zawodowych w związku z art. 4 ust. 3 i art. 8 ust 3 ustawy z.f.ś.s., których naruszenie trafnie zarzucono w skardze kasacyjnej. Jak wynika z poglądu Sądu Najwyższego, wyrażonego w powołanym wyżej wyroku z 15 listopada 2006 r., w świetle art. 25¹ ust 2 ustawy o związkach zawodowych, jeżeli pracodawca w określonym terminie (10 dni po zakończeniu kwartału) nie uzyskał wymaganych przez art. 25¹ ust. 2 informacji, ma prawo przyjąć, że od tej daty zakładowej organizacji związkowej nie przysługują już ustawowe uprawnienia. Tymczasem Sąd Okręgowy uznaje, że wiążąca dla pracodawcy jest informacja o liczbie członków z wcześniejszego kwartału niż kwartał, o którym mowa w tym przepisie. Podobnie, nietrafne w świetle art. 25¹ ust. 2 jest przyjęte przez Sąd Okręgowy założenie, że pracodawca, w przypadku niedostarczenia w terminie przez organizację związkową informacji o liczbie członków, ma obowiązek przed podjęciem działań wchodzących w zakres kompetencji organizacji związkowej wnioskować z różnych okoliczności, jak np. listy pracowników, z których wynagrodzeń potrącane są składki związkowe, o jej stanie liczbowym. W takiej sytuacji pracodawca, jak wyżej wskazano, ma prawo uznać, że organizacji związkowej nie przysługują już ustawowe uprawnienia. Nie wyłącza to, jak wskazał Sąd Najwyższy w cytowanym wyroku z 15 listopada 2006 r., możliwości wykazania przez organizację związkową, że pomimo nieprzedstawienia pracodawcy wymaganych informacji w ustawowym terminie, zrzeszała ona co najmniej 10 członków. Nie dawałoby to jednak podstaw do uznania działań pracodawcy podjętych przed wykazaniem posiadania odpowiedniej liczby członków za wadliwe.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego - na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w związku z 398²¹ k.p.c.

/tp/